

Månadsrapport med prognos för helår

Social och omsorgsnämnden

jan-sep 2023

Innehåll

Innehåll

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys	3
Ekonomi	4
Investeringar.....	9

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys

Inom socialtjänstens område pågår flera nationella utredningar med förslag på förändringar inom social- och omsorgsnämndens ansvarsområde. Exempel på detta är förslaget om att personlig assistans i sin helhet ska övergå till staten, Försäkringskassan, förslag om ny lagstiftning inom missbruks- och beroendevården och förslag om ny socialtjänstlag. Samtliga reformer planeras för genomförande under 2026. Detta kommer att kräva planerings- och omställningsarbete inom ramen för social- och omsorgsnämndens ansvarsområden och budget.

Den samorganiserade socialtjänsten i Skäggetorp, där myndighet (SOF) och utföraren (Leanlink) arbetar i nära samverkan, har uppnått positiva resultat, dels genom att socialtjänsten kommer in i ett tidigare skede, dels att samverkan stärkts med andra aktörer i området. Ett exempel på detta är att det har uppmärksammats att det pågår en aktiv rekrytering av unga personer till de kriminella gängerna, vilket föranlett ingripande insatser i form av dygnsplaceringar, som har en direkt påverkan på nämndens budget. 55 barn är även placerade i nämndens jourhem i avvaktan på stadigvarande placering, vilket kan föranleda ett ökat användande av konsulentstödda familjehemmen, om nämnden inte lyckas rekrytera egna arvoderade familjehem i samma utsträckning som behov finns.

Nämnden beslutade i juni om ett inriktningsbeslut avseende Nära socialtjänst, där kommunen delas in i fyra geografiska områden. Förvaltningen har fått i uppdrag att återkomma med en genomförandeplan till nämnden i november månad, som bl. a kommer att beskriva vilka delar av socialtjänsten som ska flytta ut i områdena.

I juni beslutade kommunstyrelsen om en ny nämnds- och förvaltningsorganisation som ska träda i kraft den 1 januari 2024. Arbetet för att verkställa den nya organisationen är påbörjad genom arbetet med att ta fram en interimistisk förvaltningsorganisation.

Mot bakgrund av social- och omsorgsnämndens prognostiserade budgetavvikelse har en åtgärdsplan arbetats fram under första halvåret 2023. Arbetet har skett i samverkan med Leanlink. Åtgärdsplanen beslutades av nämnden i augusti.

Under hela 2022 minskade antalet dygnsplaceringar av vuxna. Trenden har fortsatt under 2023, vilket har en positiv påverkan på nämndens kostnader avseende vuxna. Under verksamhetsåret har en gruppbostad startats i Lingham. Gruppboenden omfattar sex platser och verksamheten drivs av en privat utförare. Omställningen av verksamheten på akutboende Stallgården har genomförts. Omställningen har gjorts mot bakgrund av beslut om vite enligt inspektionsmeddelande från Räddningstjänsten. En konsekvens av denna omställning är att det för närvarande finns få akutboende alternativ för personer som är aktiva i missbruk och ofta med samsjuklighet i form av psykisk ohälsa/sjukdom.

Inom området LSS och socialpsykiatri har det under verksamhetsåret varit svårt och är fortsatt svårt att verkställa beslut om insatserna daglig verksamhet och boende (vuxna samt barn och unga). Svårigheterna kan förklaras med dels ökad komplex behovsbild hos brukare och dels kapacitetsbrist avseende boendeplatser. I några ärenden har IVO meddelat sitt beslut om att utdöma vite till Linköpings kommun.

För att möta behovet av platser inom daglig verksamhet har viss utökning av platser skett dels inom privat utförare i enlighet med LOV-systemet, dels att Leanlink fått i uppdrag att starta upp en verksamhet för individer med särskilda behov. Den verksamheten planeras starta under hösten.

Ett omfattande omställningsarbete pågår gällande särskilt boende inom SoL och LSS med målsättningen att ge personer möjlighet att flytta från sitt särskilda boende

(gruppboendestad/serviceboendestad) och ges stöd i ordinärt boende. Målsättningen är ökad självständighet på individnivå, ett effektivare nyttjande av nuvarande platser samt frigöra platser för personer som idag väntar på verkställighet av beslut om plats i särskilt boende.

Ekonomi

Resultat per sista sep. 2023

Driftsammandrag, netto mnkr Verksamhet	Redovisat jan.- sep. 2023	Budget jan.- sep. 2023	Avvikelse	Redovisat samma period föregående år
100 - Nämnd- och styrelseverksamhet	2,4	2,2	-0,2	1,8
130 - Övrig politisk verksamhet	1,3	1,0	-0,3	1,2
267 - Alkohol tillstånd mm	-1,0	0,0	1,0	-0,9
513 - Insatser enligt LSS, SFB och HSL	636,3	616,2	-20,1	599,4
520 - Insatser personer med funktionsnedsättning	131,9	125,3	-6,7	131,8
559 - Vård för vuxna med missbruksproblem	77,9	86,1	8,2	84,1
569 - Barn och ungdomsvård	368,8	360,2	-8,5	329,9
571 - Övriga insatser till vuxna	28,0	28,4	0,5	29,4
575 - Ekonomiskt bistånd	1,8	1,7	-0,1	1,4
585 - Familjerätt - Familjerådgivning.	8,0	7,0	-0,9	7,2
600 - Flyktingmottagande	17,1	16,8	-0,4	14,4
920 - Gemensamma verksamheter	3,8	4,0	0,2	3,0
922 - Social- och omsorgsförvaltningen	33,1	30,9	-2,2	27,4
-	0,1	0,0	-0,1	0,0
Summa nettokostnader	1 309,4	1 279,8	-29,7	1 230,3

Prognos för helår 2023

Driftsammandrag, netto mnkr Verksamhet	Prognos helår 2023	Budget helår 2023	Avvikelse	Bokslut 2022
100 - Nämnd- och styrelseverksamhet	2,9	2,9	0,0	2,7
130 - Övrig politisk verksamhet	1,4	1,4	0,0	1,7
267 - Alkohol tillstånd mm	0,0	0,0	0,0	-0,5
513 - Insatser enligt LSS, SFB och HSL	848,2	825,5	-22,7	810,0
520 - Insatser personer m funkt.nedsättn	174,7	167,4	-7,3	174,0
559 - Vård för vuxna med missbruksproblem	105,6	115,6	10,0	115,0
569 - Barn och ungdomsvård	493,8	483,8	-10,0	442,6
571 - Övriga insatser till vuxna	37,8	37,9	0,2	41,5
575 - Ekonomiskt bistånd	2,6	2,4	-0,2	2,1
585 - Familjerätt och Familjerådgivn.	10,0	9,4	-0,7	9,8
600 - Flyktingmottagande	24,6	22,5	-2,1	22,4
920 - Gemensamma verksamheter	5,3	5,3	0,0	6,0
922 - Social- och omsorgsförvaltningen	44,1	42,0	-2,1	43,2
Summa nettokostnader	1 751,1	1 716,1	-35,0	1 670,6

Analys och kommentar

Resultatet för Social- och omsorgsnämnden till och med september innebär ett underskott med minus 29,7 miljoner kronor.

I budgeten fanns ett kvarstående behov av kostnadsreducerande åtgärder, vilket bestod av skillnaden mellan kommunens pris- och lönejustering och OPI¹ minus 11,5 miljoner kronor, höjda arvoden för familjehem minus 5 miljoner kronor, kostnadsökningar hyror och el minus 9 miljoner kronor samt delvis ofinansierat nytt gruppboende minus 2,5 miljoner samt kompensation plus 4,2 miljoner kronor för ökade externa lokalkostnader. Totalt innebär ovanstående minus 18 miljoner kronor per september med påverkan på de flesta verksamhetsgrupperna.

Förvaltningen fick i början av året ett uppdrag att tillsammans med Leanlink identifiera effektiviseringsmöjligheter och ta fram en åtgärdsplan för att kompensera för det befarade underskottet 2023. Arbetet har varit intensivt under våren och beslut om åtgärdsplanen togs i social- och omsorgsnämnden i augusti. Helårseffekt av åtgärdsplanen beräknas till 55 miljoner kronor som kommer att uppnås 2026, men beräknas endast ha en marginell effekt 2023 med någon miljon kronor.

Utfallet i september visar:

- Underskott på minus 20,1 miljoner kronor för **LSS, SFB och HSL** (LSS-boenden, assistans, daglig verksamhet). Underskottet beror på skillnad i OPI-ersättningen jämfört med kommunens lön- och priskompensation för de externa boendena, ökade lokalkostnader inklusive elkostnader, ökad kostnad till Försäkringskassan för assistans samt ökad volym för externa placeringar.
- Underskott på minus 6,7 miljoner kronor för **insatser för personer med funktionsnedsättning** (socialpsykiatri, ffa boenden, boendestöd, daglig verksamhet, personligt ombud) påverkas också av ökad OPI-ersättning till externa boenden, ökade lokalkostnader inklusive elkostnader samt att vi har fler externa placeringar med komplexa behov.
- Överskott på plus 8,2 miljoner kronor för vård för **vuxna med missbruksproblem** (dygnsvård, stödboenden, dagvård missbruk) som beror Det beror främst på färre antal dygnsplaceringar, då man konsekvent arbetat med att erbjuda öppenvårdsinsatser på hemmaplan.
- Underskott på **barn och ungdomsvård** (dygnsplaceringar, familjehem, öppenvård) minus 8,5 miljoner kronor. Det beror till stor del på kostnader för bemanningstjänster inom mottagnings- och utredningsenheterna då man behövt säkra upp bemanningen på grund av många vakanser. Kostnaden för dygnsplaceringar barn och unga (t.ex. HVB och SiS) minskade i början av året, ökade sedan kraftigt med koppling till gängkriminalitet och går återigen ned i september. Avdelningen barn och unga har arbetat strukturerat med att föra över konsulentstödda familjehem till arvoderade vilket minskat kostnaderna. Samtidigt har arvodena höjts genom SKR:s rekommendation.

---

¹ OPI = Omsorgsprisindex är framtaget tillsammans med Vårdföretagarna och Sobona. Det är ämnat att användas vid upphandling av verksamhet inom Kommunals löneavtalsområde.

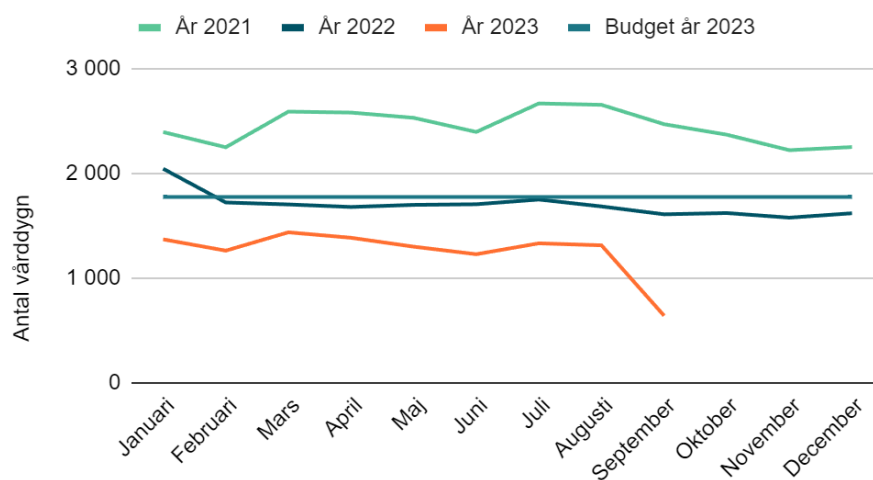
Förvaltningen fick inför 2023 i uppdrag att se över administration och ledningsstöd. Detta tillsammans med att förvaltningen kommer att omorganiseras i nya förvaltningar medför att vakanta tjänster som huvudprincip inte återbesätts. De ekonomiska effekterna är inarbetade i prognosen men syns ännu inte i någon högre grad i utfallet.

Efter augusti prognostiserade social- och omsorgsnämnden ett **helårsresultat på minus 35 miljoner kronor**, en **prognos** som kvarstår för september.

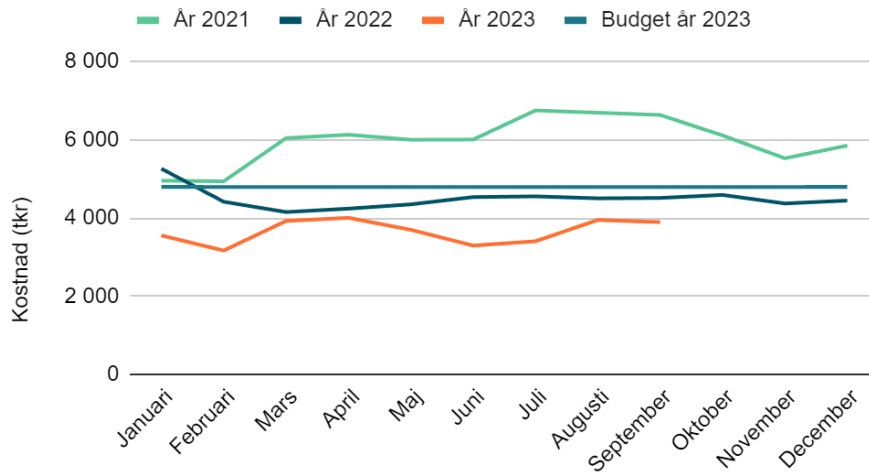
Prognosen innehåller utöver de ej realiserade kostnadsreduceringarna i budgeten ökade kostnader för dygnsplaceringar Barn och unga, underskott vad gäller ensamkommande barn på grund av överkapacitet i boende, nya externa placeringar inom vuxna då behovet inte kunnat tillgodoses inom de generella avtalen eller inom egenregin, ökat underskott LSS-boenden samt uppstart av ny daglig verksamhet inom LSS.

I nämndens ekonomi finns det flera osäkerhetsfaktorer som kan påverka resultatet och som är svåra att prognostisera. Detta gäller framförallt assistanskostnader från Försäkringskassan som kan variera stort mellan månader, dygnsplaceringar barn, viten för boenden (där nämnden har ett antal pågåenden IVO-ärenden) samt skadeståndskostnader som uppstår när lägenheter återlämnas.

Antal vårddygn dygnsplaceringar Vuxna

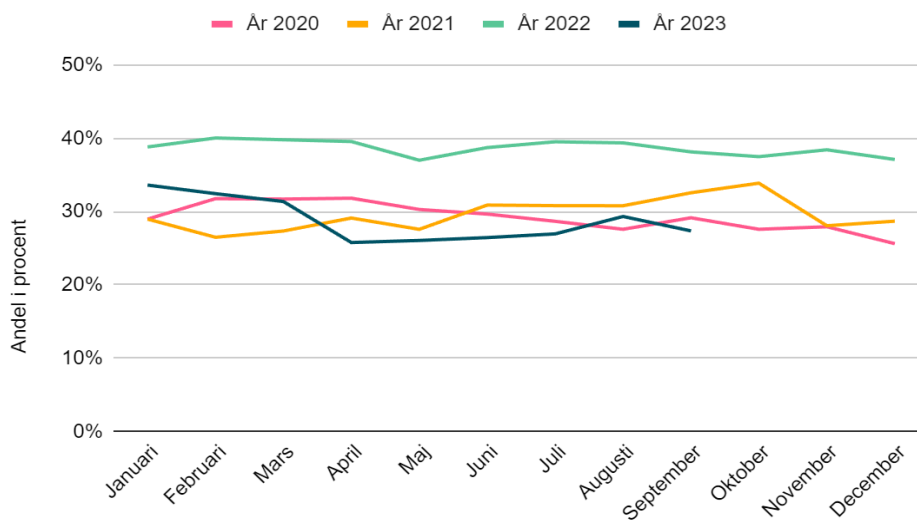

Kostnad Dygnsplaceringar Vuxna

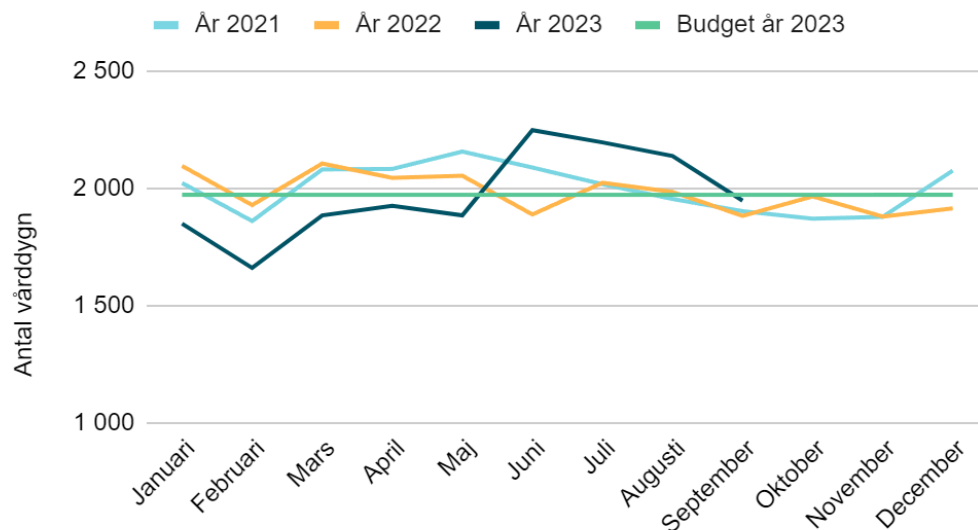
Antal vårddygns för vuxna har minskat, detta som följd av ett strukturerat arbete med öppenvårdsinsatser på hemmaplan. September månads vårddygnsstatistik dock är inte fullständig. Kostnaderna för dygnsplaceringar vuxna har minskat med 19% januari till september år 2023 jämfört med samma period föregående år (-19% jan-aug).

Andel konsulent av totalt antal vårddygns familjehem

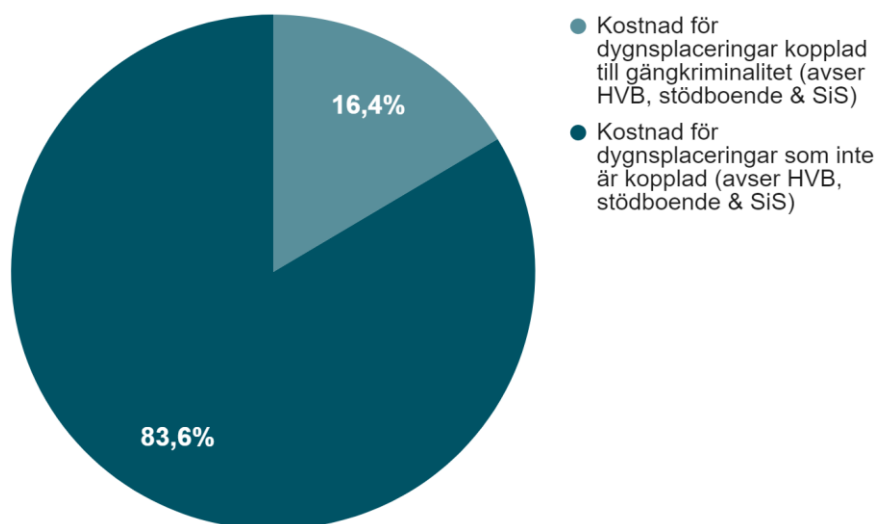
Förvaltningen arbetar aktivt med familjehemsstrategin, för att minska andelen konsulentstödda familjehem. Utvecklingen under 2023 innebär färre konsulentstödda familjehem och fler egna arvoderade familjehem. År 2022 var den genomsnittliga andelen cirka 39 procent, medan andelen i januari till september 2023 var 27%. Därmed har kostnaderna för familjehem minskat, något som finansierat de höjda arvoden som rekommenderats av SKR. Målet är att ha max 25 procents andel konsulentstödda familjehem.

Vårddyggn HVB Barn och unga

Antal vårddyggn i HVB-hem ökade andra kvartalet men har de senaste månaderna stabiliserats på en lägre nivå.

Andel kostnad för dygnsplaceringar BoU som är kopplad till gängkriminalitet jan - aug 2023 (mäts med en månads eftersläpning)

Andelen av kostnader för placeringar inom HVB, stödboende och SiS för barn och unga med kopplingar till gängkriminalitet ökade till 16,4% för perioden januari-augusti, vilket motsvarar en kostnad på 18 miljoner kronor. Under andra kvartalet har flera placeringar med kopplingar till gängkriminalitet genomförts, vilket bidragit till en ökad kostnad för dygnsplaceringar Barn och unga.

Investeringar

Investeringar Belopp mnkr	Redovisat jan.-sep. 2023	Prognos 2023	Budget 2023	Avvikelse
1250 - Pågående investeringar, trattinläsning	1,5	1,0	1,0	0,0

Analys och kommentar

Investeringarna avser kontorsutrustning vid förvaltningens flytt till Repslagaregatan 6.